

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3101/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.717/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Kelemen László ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó, az ügy felperese, Németországban bejegyzett gazdasági társaság, akinek a tulajdonában álló gazdasági társaságok szerencsejáték szervezési tevékenységet folytattak, játékkermekben pénznyerő automatákat üzemeltettek Magyarországon. A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény 2012. október 10-től hatályos módosítása alapján pénznyerő automata kizárólag játékkaszinóban üzemeltethető, a módosítás hatálybalépése előtt kiállított játékkerem-engedélyek, valamint a pénznyerő automata üzemeltetésére jogosító engedélyek a módosítás hatálybalépését követő napon hatályukat veszítették. Az indítványozó felperes kártérítési keresetet nyújtott be a Magyar Állam ellen azon az alapon, hogy a pénznyerő automaták játékkaszinón kívüli üzemeltetésének megtiltása következtében elvesztették értéküket az ilyen tevékenységet folytató társaságokban lévő üzletrészei, befektetései, amelyből kára keletkezett.
- [3] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2019. április 29-én meghozott, 26.P.23.530/2017/61. számú ítéletében elutasította a felperes keresetét. Az ítélet indokolásában hangsúlyozta, hogy a kártérítési felelősség megállapításának elengedhetetlen feltétele a kár bekövetkezése, amellyel kapcsolatban azonban kiemelte, hogy a társasági vagyonban bekövetkezett csökkenés, valamint az üzletrész értékének csökkenése ugyanaz, így az üzletrész értékének a csökkenése nem a tag kára, ennek a kárnak az érvényesítésére a tag nem jogosult. Mindezekre tekintettel a felperest ért kár hiánya miatt döntött a bíróság a kereset elutasításáról. Az ítélet ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 2019. szeptember 19-én meghozott 6.Pf.20.522/2019/4-II. ítéletében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [4] A felperes 2019. november 25-én felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős ítélet ellen. A felülvizsgálati kérelemmel egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett. Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet német nyelvre történő lefordítása időbe telt, és a cég igazgatóságának tagjai csak a fordítás megismerését követően tudtak megalapozottan döntést hozni a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatosan. A Kúria 2020. január 8-án meghozott végzésében elutasította a felperes igazolási kérelmét, és egyúttal a felülvizsgálati kérelmet is. A Kúria hivatkozott arra a bírósági gyakorlatra, amely szerint az eljárásjogi határidők betartását eltérően ítélik meg a személyesen, illetve a jogi képviselővel eljáró fél kapcsán. A Kúria hivatkozott gyakorlata szerint az igazolási kérelmet nem alapozza meg az ügyvédi iroda adminisztrációs, munkaszervezési hiányossága. A konkrét ügy kapcsán a Kúria azt állapította meg, hogy az, hogy a felperes nem megfelelően szervezte meg a jogerős ítélet német nyelvre történő lefordítását, illetve a felperes törvényes képviselői és a jogi képviselő közötti kapcsolattartás nem volt megfelelő, nem tekinthető olyan körülménynek, amely valószínűsítene a mulasztás vétlenségét. Erre tekintettel, mivel a felperes elmulasztotta a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidőt, a Kúria a kérelmet elutasította.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító döntésével szemben. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a Kúria nem indokolta meg megfelelően a felülvizsgálati kérelem elutasítását. Álláspontja szerint a Kúria határozata egy vélelemre épít, és nem bírálta el teljes mértékben az indítványozó igazolási kérelmét. Hivatkozik továbbá az Alaptörvény XVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben az indítványozó arra, hogy álláspontja szerint a Kúria kiüresítette az igazolási kérelem jogintézményét a jogi képviselővel eljáró felek esetén,

amivel korlátozta az indítványozó perbeli jogait. Az indítványozó véleménye szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XV. cikkében foglalt törvény előtti egyenlőség követelményét is, mert hátrányba hozza a magyar nyelvet nem ismerő feleket a magyar nyelvet ismerőkkel szemben. Az indítványozó az eljáró bíróság pártatlanságát is megkérdőjelezte azon az alapon, hogy az ügyben olyan tanács járt el, amelynek a felülvizsgálati kérelem benyújtásakor tagja volt az elsőfokon határozatot hozó bíró.

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az Abtv. 27. §-a értelmében, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó jelen esetben a Kúria felülvizsgálati kérelmét elutasító végzését támadta.
- [8] Az Alkotmánybíróság korábbi döntésében megállapította, hogy „[a] bíróság peres eljárásban hozott végzései közül a bírósági eljárást befejező végzések körébe a Pp. szabályai alapján azok sorolhatóak, amelyek joghatásaként a még perré nem alakult eljárás, a per, vagy annak valamely szakasza lezárul. A bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére mint folyamatra vannak kihatással, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert megszüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés {például 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}.” Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, amely ellen további jogorvoslatnak nincs helye, így alkotmányjogi panasz tárgya lehet.
- [9] Jelen ügyben a Kúria támadott végzése tartalmilag két rendelkezést tartalmaz. Az egyik a Kúriának a felperes által előterjesztett igazolási kérelemmel kapcsolatos döntése, a másik magáról a felülvizsgálati kérelemről szóló döntés. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban a két rendelkezés szorosan összefügg, mivel az igazolási kérelem elutasítása vezetett a felülvizsgálati kérelem elkésettség miatt történő elutasításához. Az igazolás a mulasztás hátrányos jogkövetkezményének elhárítását szolgáló eszköz, amely akkor vezet eredményre, ha a mulasztó fél valószínűsíti a bíróság előtt, hogy önhibáján kívül, menthető okból mulasztott. Ha a bíróság az igazolási kérelemnek helyt ad, akkor a mulasztó által – az igazolási kérelem benyújtásával egyidejűleg – pótolta cselekményt olyannak kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna. Az igazolási kérelem elutasítására tehát akkor kerül sor, ha a fél nem valószínűsítette, hogy a mulasztásra rajta kívül álló okból került sor. Az igazolási kérelem elbírálása nem az eljárás egészére vonatkozik, nem az eljárás befejezése tárgyában hozza a bíróság, hanem azzal csupán egy eljárásjogi kérdésben foglal állást.
- [10] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az igazolási kérelem elbírálása – az eljárási kifogást elbíráló formális döntéshez hasonlóan – az Abtv. 27. §-ának tárgyi hatálya alatt értelmezve, nem eredményezheti azt, hogy azon keresztül, azaz annak alkotmányjogi panasz útján történő megtámadásával a már befejezett per alkotmányosságát vitassa az indítványozó {3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [22]}. Minderre tekintettel az indítványnak azon elemei, amelyek tartalmilag az igazolási kérelem elutasításával összefüggő vélt alapjogsérelmekre hivatkoznak, nem lehetnek az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai.
- [11] 3.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény

megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [12] 3.3. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó feltételeknek csak részben felel meg. Az indítvány pártatlanság sérelmét állító részével kapcsolatosan a csatolt iratok alapján az állapítható meg, hogy az elsőfokon eljáró bíró nem volt a Kúriának az indítványozó ügyében hozott felülvizsgálati kérelmet elutasító határozatot hozó tanácsának tagja. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán a bíróság pártatlansága vonatkozásában nem állított pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, így ez az indítványelem nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában megfogalmazott indokolási kötelezettség követelményének. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezés tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [13] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [14] Az Alkotmánybíróság eljárása jelen esetben tehát annak vizsgálatára irányult, hogy az indítványozó által a felülvizsgálati indítvány elutasításával, a Kúria nem megfelelő indokolásával összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos vélt alapjogsérelmek felvetnek-e alapvető alkotmányjogi kérdést vagy érdemben befolyásolják-e a bírói döntést.
- [15] Az alkotmányjogi panasz – amely szerint a felülvizsgálati kérelem elutasítását a Kúria nem megfelelően indokolta – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett indokolt bírói döntéshez való joggal áll összefüggésben, amely az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az indokolt bírósági döntéshez való jog csak azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}, az indokolás hossza pedig önmagában nem alkotmányossági kérdés {3312/2018. (X. 12.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság a Kúria felülvizsgálati indítványt elutasító végzésének az indokolását értékelve jelen esetben arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria nem hagyta figyelmen kívül a felülvizsgálati kérelemmel összefüggő lényeges körülmények vizsgálatát, egyértelműen megindokolta, hogy miért tekinti elkésettnek a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat, a jogerő áttörésének kivételes eszköze, amelyre csak a törvényben meghatározott esetekben és feltételek fennállása esetén kerülhet sor. Figyelembe kell venni emellett azt is, hogy az Alaptörvény eleve nem biztosít alanyi jogot arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét érdemben elbírálják. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt indokolt bírói döntéshez fűződő alapjoggal kapcsolatosan nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenességet, amely indokolná az indítvány érdemi vizsgálatát.
- [17] 4. Összességében a felülvizsgálati kérelem elbírálása, a körülmények vizsgálata, valamint a jogszabályok értelmezése (beleértve az anyagi jogi normákon túl az eljárásjogi normákat is) a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

- [18] 5. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1256/2020.

